

In de Oslo Principles is vastgelegd wie hoeveel mag uitstoten. Hoe die grenswaarden worden bereikt is een zaak van techniek en politiek, zeggen de opstellers. FOTO JERRY LAMPEN, ANP

Klimaat onder de rechter

Er zal dit jaar weer een klimaatconferentie worden gehouden. Maar Jaap Spier, advocaat-generaal bij de Hoge Raad, verwacht er niet veel van. Een doelmatig klimaatbeleid kan via de rechter worden afgedwongen, denkt Spier. Dat is het idee achter zijn Oslo Principles.

TEKST **Joop Bouma** EN **Anne Grietje Franssen**

Goede bedoelingen genoeg, zegt advocaat-generaal van de Hoge Raad Jaap Spier. Niemand is vóór de opwarming van de aarde. Maar intenties vertalen in actie blijkt moeilijk. Want waarom zou Nederland iets doen als de rest van de wereld afwacht?

Spier: "Het is, zacht gezegd, onverantwoord om miljoenen toekomstige wereldburgers bloot te stellen aan de ellende die klimaatverandering met zich meebrengt." De risico's zijn immers genoegzaam bekend, ook bij politici.

Een groep prominente juristen, bijeengebracht door Spier en Thomas Pogge, hoogleraar filosofie en internationale betrekkingen aan Yale, wil deze impasse doorbreken. "We hopen dat de politiek zich over de huidige lethargie heenzet." Ze willen een brug slaan tussen de wetenschap – de kennis dat de opwarming van de aarde mens en milieu in gevaar brengt – en politieke daadkracht.

Hun brug is het recht. Het document de 'Oslo Principles', het resultaat van Spiers en Pogges inspanningen, onderstreept op basis van een reeks juridische grondslagen de 'morele en wettelijke plicht' die landen hebben om de schadelijke gevolgen van klimaatverandering af te wenden. Spier en Pogge zochten contact met juristen in verschillende delen van de wereld en in verschillende disciplines: internationaal recht, rechten van de mens, milieurecht. Onderzoek en discussies van de groep deskundigen mondden uit in een blauwdruk voor onder meer juridische actie tegen landen die te laks zijn in hun klimaatbeleid.

Geen politiek

Het is geen politiek pamflet van wetenschappers, zegt Spier. "De Oslo Principles zijn zeker ingegeven door bezorgdheid, maar staan juridisch als een huis." De groep probeert het document op internationale podia onder de aan-

dacht te brengen en hoopt dat de Oslo Principles tijdens de VN-klimaatconferentie in december in Parijs een steun in de rug zal zijn voor arme landen.

Behalve dat de juristen in kaart hebben gebracht waarom klimaatbeleid afdwingbaar is, geven zij ook aan wie waarvoor verantwoordelijk is. Hun eerste uitgangspunt was dat arme landen geen kostbare maatregelen hoeven te nemen. Spier: "Daar waren we het allemaal over eens. Daarna werd het moeilijker."

"We hanteren de twee gradendoelstelling uit het internationale klimaatverdrag. De wetenschap is het erover eens dat de aarde onder geen beding met meer dan twee graden mag opwarmen. Onderzoekers hebben uitgerekend wat de maximaal toegestane uitstoot van broeikasgassen is om onder die tweegradengrens te blijven. Die hoeveelheid is gedeeld door het aantal wereldburgers en per land vermenigvuldigd met het aantal inwoners. Zo hebben wij nu zwart op wit wie wat mag uitstoten."

Veel landen, vooral in het westerse deel van de wereld, overschrijden het toelaatbare emissieplafond. Arme landen blijven met deze benadering buiten schot. De regeringen die nu de schouders onder het klimaatbeleid moeten zetten, zegt Spier, zijn financieel voldoende draagkrachtig.

'De Oslo Principles zijn ingegeven door bezorgdheid, maar staan juridisch als een huis'